

Laidiens: 29.08.2001., Nr. 123

Ministru kabineta noteikumi Nr.367

Rīgā 2001.gada 7.augustā (prot. Nr.37 23.§)

Noteikumi par meža reproduktīvo materiālu

Izdoti saskaņā ar Meža likuma 20.pantu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka:

1.1. meža reproduktīvā materiāla (turpmāk - materiāls) ieguves avotu (turpmāk - ieguves avots) reģistrācijas kārtību;

1.2. materiāla kvalitātes un sertificēšanas prasības;

1.3. materiāla (arī ģenētiski modificēta materiāla) tirdzniecības un izmantošanas kārtību.

2. Noteikumi attiecas uz meža atjaunošanai un ieaudzēšanai paredzēto materiālu šo noteikumu 1.pielikumā noteiktajām koku sugām.

3. Noteikumu ievērošanas valsts uzraudzību un kontroli veic Valsts meža dienests.

II. Ieguves avotu reģistrācijas kārtība

4. Valsts meža dienests reģistrē tikai atestētus ieguves avotus šādu kategoriju materiāla ieguvei:

4.1. "izcelsme zināma" - materiāls, kas iegūts noteiktā augšanas apgabalā (provenienču reģionā) (augšanas apgabals ir teritorija vai teritoriju grupa, kurā ir samērā viendabīgi ekoloģiskie apstākļi un kurā atrodas atsevišķi koki un mežaudzes ar līdzīgām fenotipa vai ģenētiskām īpašībām) no atsevišķiem kokiem (atsevišķi koki ir ģimeņu vecāki, klons, klonu maisījums vai koki sēklu ievākšanai, kuri atrodas ārpus mežaudzes vai dažādās mežaudzēs) vai mežaudzē un kas atbilst šo noteikumu 2.pielikumā noteiktajiem kritērijiem un indikatoriem;

4.2. "atlasīts" - materiāls, kas iegūts atsevišķā augšanas apgabalā populāciju līmenī (populācija ir vienas sugas īpatņu kopa, ko vieno vairošanās process un aizņemtā teritorija) pēc fenotipa atlasītā mežaudzē (fenotips ir visu organisma ārējo un iekšējo struktūru un funkciju vai pazīmju un īpašību kopums, ko var pētīt un aprakstīt ar morfoloģijas, anatomijas, bioķīmijas un fizioloģijas metodēm) un kas atbilst noteiktiem kritērijiem un indikatoriem;

4.3. "uzlabots" - materiāls, kas iegūts no meža koku sēklu ieguves plantācijas (turpmāk - plantācija) (plantācija ir atlasītu klonu vai ģimeņu vecāku stādījums, kas izolēts vai apsaimniekots tā, lai novērstu vai samazinātu apputeksnēšanu no ārējiem avotiem, un kopts, lai dotu biežas, bagātīgas un viegli novācamas sēklu ražas), no ģimeņu vecākiem (ģimeņu vecāki ir koki, no kuriem iegūst pēcnācējus ar kontrolētu vai brīvu apputeksnēšanu), no

kloniem (kloni ir koki, kas iegūti no viena indivīda, to veģetatīvi pavairojot) vai no klonu maisījuma (klonu maisījums ir atsevišķu klonu maisījums noteiktās proporcijās), kura sastāvdaļas ir fenotipiski atlasītas indivīdu līmenī, un kas atbilst noteiktiem kritērijiem un indikatoriem;

4.4. "pārāks" - materiāls, kas iegūts no mežaudzes, plantācijas, ģimeņu vecākiem, kloniem vai klonu maisījuma, ja:

4.4.1. ieguves avots atbilst kategorijai "atlasīts" vai "uzlabots" noteiktajiem kritērijiem un indikatoriem;

4.4.2. pārākums ir aprēķināts salīdzināmajos stādījumos (pēcnācēju pārbaudēs) vai ģenētiski novērtējot ieguves avota sastāvdaļas, un vismaz viena materiāla īpašība ir būtiski pārāka salīdzinājumā ar atbilstošiem standartiem.

5. Lai atestētu ieguves avotu, tā īpašnieks vai tiesiskais valdītājs iesniedz Valsts meža dienestā pieprasījumu. Pieprasījumā norāda šo noteikumu 7.1., 7.2., 7.3., 7.4., 7.6.1., 7.6.2., 7.8., 7.9. un 7.14.apakšpunktā noteikto informāciju. Valsts meža dienests pārbauda minēto informāciju un 30 dienu laikā pēc pieprasījuma saņemšanas informē ieguves avota īpašnieku vai tiesisko valdītāju par atestācijas rezultātiem.

6. Valsts meža dienests izsniedz apliecinājumu meža reproduktīvā materiāla iegūšanai (turpmāk - apliecinājums), ja ieguves avots atbilst šo noteikumu 4.punktā noteiktajām prasībām un tajā iegūstamā materiāla daudzums nav mazāks par pieprasījumā norādīto.

7. Katru atestēto ieguves avotu Valsts meža dienests reģistrē meža reproduktīvā materiāla ieguves avotu reģistrā (turpmāk - reģistrs), kurā norāda šādu informāciju:

7.1. sugas botāniskais nosaukums;

7.2. ieguves avots;

7.3. iegūstamā materiāla kategorija;

7.4. materiāla izmantošanas mērķis;

7.5. augšanas apgabala identifikators;

7.6. ieguves avota atrašanās vieta:

7.6.1. administratīvās teritorijas nosaukums;

7.6.2. nogabalu identifikators Meža valsts reģistrā;

7.6.3. ģeogrāfiskā platuma un garuma diapazons (kategorijai "izcelsme zināma") vai ģeogrāfiskās koordinātes (kategorijām "atlasīts", "uzlabots" un "pārāks");

7.7. ieguves avota atrašanās vietas augstums virs jūras līmeņa vai augstuma diapazons;

7.8. mežaudzes vai plantācijas platība vai platība, kurā aug atsevišķi koki;

7.9. attiecīgā ieguves avota izcelsme:

7.9.1. autohtona - mežaudze vai atsevišķi koki pastāvīgi atjaunojušies dabiskās atjaunošanās ceļā vai ir atjaunoti mākslīgi no materiāla, kas ievākts no tiem pašiem atsevišķiem kokiem vai tajā pašā mežaudzē, vai tās tuvākajā apkaimē;

7.9.2. alohtona - mežaudzes vai sēklu avota sākotnējā izcelsme ir no cita augšanas apgabala;

7.9.3. vietējā - mežaudze vai sēklu avots, kas mākslīgi ieaudzēts no sēklām, kuru sākotnējā izcelsme ir no tā pašā augšanas apgabala;

7.9.4. nezināma;

7.10. izsniegto apliecinājumu numuri;

7.11. sēklu nogatavošanās gads sēklu vienībai (sēklu vienība ir čiekuri, augļu ķekari, augļi un sēklas, ko paredzēts izmantot stādāmā materiāla ražošanai) (stādāmais materiāls ir sējeņi un stādi, kas izaudzēti no sēklām vai augu daļām, kā arī mežeņi - pašizsējā izauguši sējeņi);

7.12. iegūto sēklu vienību daudzums, augu daļu daudzums (augu daļas ir stumbra, zaru, lapu un sakņu spraudēņi, pārstādāmie materiāli vai dīgļi mikropavairošanai, kā arī pumpuri, noliekteņi, saknes, auga dzinumi un jebkuras daļas, ko paredzēts izmantot stādāmā materiāla ražošanai) vai materiāla partiju daudzums (materiāla partija ir noteikts materiāla daudzums, kas iegūts no viena ieguves avota vienā sezonā vai paņēmienā, vai no vienas materiāla partijas vai tās daļas ražošanas procesā);

7.13. visu izsniegto materiāla izcelsmes sertifikātu (turpmāk - sertifikāts) numuri;

7.14. atzīme par to, vai ieguves avots satur ģenētiski modificētus organismus.

8. Valsts meža dienests izslēdz ieguves avotu no reģistra, ja pārbaudē konstatē, ka tas neatbilst šo noteikumu 4.punktā noteiktajām prasībām, un 30 dienu laikā informē par to ieguves avota īpašnieku vai tiesisko valdītāju.

9. Ieguves avotam, kas paredzēts kategorijas "izcelsme zināma" un "atlasīts" materiāla ieguvei šo noteikumu 1.pielikuma 1.punktā noteiktajām koku sugām, noteikti šādi augšanas apgabali (3.pielikums):

9.1. parastā priede:

9.1.1. Rietumu augšanas apgabals - Ventspils, Talsu, Kuldīgas, Tukuma, Liepājas, Saldus, Dobeles un Jelgavas administratīvais rajons;

9.1.2. Austrumu augšanas apgabals - Limbažu, Valmieras, Valkas, Alūksnes, Rīgas, Cēsu, Gulbenes, Balvu, Ogres, Madonas, Rēzeknes, Ludzas, Bauskas, Aizkraukles, Jēkabpils, Preiļu, Daugavpils un Krāslavas administratīvais rajons;

9.2. parastā egle:

9.2.1. Rietumu augšanas apgabals - Ventspils, Talsu, Kuldīgas, Tukuma, Liepājas, Saldus, Dobeles, Jelgavas un Bauskas rajons, kā arī Rīgas rajona teritorija Daugavas kreisajā krastā;

9.2.2. Ziemeļu augšanas apgabals - Limbažu, Valmieras, Valkas, Cēsu un Ogres rajons, kā arī Rīgas rajona teritorija Daugavas labajā krastā;

9.2.3. Centrālais augšanas apgabals - Alūksnes, Gulbenes, Madonas, Aizkraukles, Jēkabpils, Preiļu, Daugavpils un Krāslavas rajons;

9.2.4. Austrumu augšanas apgabals - Balvu, Rēzeknes un Ludzas rajons;

9.3. parastais osis:

9.3.1. Dienvidu augšanas apgabals - Ventspils, Talsu, Kuldīgas, Tukuma, Liepājas, Saldus, Dobeles, Jelgavas un Bauskas rajons, kā arī Rīgas, Ogres, Aizkraukles, Jēkabpils un Daugavpils rajona teritorija Daugavas kreisajā krastā;

9.3.2. Ziemeļu augšanas apgabals - Limbažu, Valmieras, Valkas, Alūksnes, Cēsu, Gulbenes, Balvu, Madonas, Rēzeknes, Ludzas, Preiļu un Krāslavas rajons, kā arī Rīgas, Ogres, Aizkraukles, Jēkabpils un Daugavpils rajona teritorija Daugavas labajā krastā;

9.4. kārpainais bērzs, pūkainais bērzs, melnalksnis, parastā apse, parastais ozols, parastā liepa, parastā vīksna, parastā goba un parastā kļava:

9.4.1. Rietumu augšanas apgabals - Ventspils, Talsu, Kuldīgas, Tukuma, Liepājas, Saldus, Dobeles, Jelgavas un Bauskas rajons, kā arī Rīgas rajona teritorija Daugavas kreisajā krastā;

9.4.2. Ziemeļu augšanas apgabals - Limbažu, Valmieras, Valkas, Alūksnes, Cēsu, Gulbenes, Ogres un Madonas rajons, kā arī Rīgas rajona teritorija Daugavas labajā krastā;

9.4.3. Dienvidu augšanas apgabals - Balvu, Aizkraukles, Jēkabpils, Preiļu, Rēzeknes, Ludzas, Daugavpils un Krāslavas rajons.

10. Valsts meža dienests sagatavo un reizi gadā publicē laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" reģistra kopsavilkumu par katru koku sugu - ieguves avotu sarakstu, kuros var iegūt kategorijas "atlasīts", "uzlabots" un "pārāks" materiālu.

III. Materiāla kvalitātes un sertificēšanas prasības

11. Materiāla sertificēšanas vispārīgās prasības ir šādas:

11.1. materiāls ievākts reģistrētā ieguves avotā;

11.2. sēklu vienības vai materiāla partijas iegūšanai ir izsniegts apliecinājums, un ievāktais daudzums atbilst apliecinājumā norādītajam;

11.3. materiāls ievākts, pārvietots un ražots, saglabājot tā identitāti (jebkurā laikā no ievākšanas brīža līdz piegādei meža atjaunošanas vai ieaudzēšanas vietā ir nosakāms sēklu vienības vai materiāla partijas apliecinājuma numurs).

12. Valsts meža dienests izsniedz sertifikātu, ja materiāls atbilst šo noteikumu 11.punktā noteiktajām vispārīgajām prasībām un šādām kvalitātes prasībām:

12.1. parastās priedes, parastās egles, kārpainā bērza un pūkainā bērza kategorijas "izcelsme zināma" sēklu vienība ievākta vismaz no 50 kokiem, bet pārējo koku sugu sēklu vienība - vismaz no 30 kokiem;

12.2. sēklu sugas tīrība ir vismaz 99 %, izņemot radnieciski tuvu koku sugu sēklu piejaukumu;

12.3. skuju koku kailsakņu stādi ir ne vairāk kā piecus gadus veci;

12.4. ietvarstādi ir ne vairāk kā divus gadus veci;

12.5. parastās priedes stādāmajam materiālam:

12.5.1. skujbīres izraisītājs *Lophodermium seditiosum* ir inficējis ne vairāk kā 30 % no parauga skuju masas;

12.5.2. skuju koku dzinumu vēža izraisītājs *Gremmeniella abietina* ir inficējis ne vairāk kā 15 % no parauga kociņu skaita;

12.6. spraudeņi ir vismaz 20 cm gari ar diametru augšgalā vismaz 8 mm un vismaz diviem labi izveidotiem pumpuriem, un spraudeņu koksne nav vecāka par diviem gadiem.

13. Lai sertificētu materiālu, materiāla īpašnieks iesniedz Valsts meža dienestā pieprasījumu. Pieprasījumā norāda sēklu vienības vai materiāla partijas apjomu konkrētās mērvienībās. Pieprasījumam pievieno dokumentus, kas apliecina sēklu vienības vai materiāla partijas izcelsmi.

14. Lai sertificētu parastās priedes stādāmo materiālu, pieprasījumam pievieno arī Valsts augu aizsardzības dienesta izsniegtu atzinumu par materiāla atbilstību šo noteikumu 12.5.apakšpunktā noteiktajām prasībām (turpmāk - atzinums).

15. Lai saņemtu atzinumu, parastās priedes stādāmā materiāla īpašnieks iesniedz Valsts augu aizsardzības dienestā iesniegumu.

16. Valsts augu aizsardzības dienests paņem pārbaudei parastās priedes stādāmā materiāla paraugus (paraugā ir 100 sējeņu vai stādu, kuri ņemti uz pārbaudāmās platības diagonālēm vienmērīgi izvietotās vietās) un 30 dienu laikā pēc iesnieguma saņemšanas izsniedz materiāla īpašniekam atzinumu. Atzinums ir derīgs četrus mēnešus.

17. Valsts meža dienests 20 dienu laikā pēc šo noteikumu 13.punktā minētā pieprasījuma saņemšanas izsniedz īpašniekam sertifikātu (4., 5. un 6.pielikums) par katru sertificēto sēklu vienību vai materiāla partiju vai paziņo par atteikumu izsniegt sertifikātu.

18. Sējeņus, stādus un spraudēņus Valsts meža dienests sertificē ne agrāk kā mēnesi pirms tirdzniecības sākšanas. Attiecīgais sertifikāts ir derīgs četrus mēnešus.

19. Informāciju par katru sertificēto sēklu vienību un katru materiāla partiju glabā reģistrā.

20. Izmaksas, kas saistītas ar materiāla sertificēšanu un priedes stādāmā materiāla atbilstības šo noteikumu 12.5.apakšpunktā noteiktajām prasībām novērtēšanu, sedz materiāla īpašnieks. Cenrādi apstiprina zemkopības ministrs.

21. Ja meža īpašnieks vai tiesiskais valdītājs meža atjaunošanā izmanto tā īpašumā vai valdījumā esošajos mežos iegūtas sēklas vai mežeņus, sertifikāts nav nepieciešams.

IV. Materiāla tirdzniecības un izmantošanas kārtība

22. Materiāla tirdzniecība ir materiāla piedāvāšana pārdošanai, pārdošana, ievešana (importēšana) vai piegāde citai personai, arī piegāde saskaņā ar meža atjaunošanas un ieaudzēšanas līgumu.

23. Materiāla izmantošana ir vienots savstarpēji saistītu pasākumu kopums, kas ietver ražošanu, glabāšanu, pārvietošanu un izlietošanu meža atjaunošanai vai ieaudzēšanai.

24. Fiziskās un juridiskās personas materiāla tirdzniecībā un izmantošanā ievēro šādu kārtību:

24.1. nodrošina sēklu vienības vai materiāla partiju identitātes un kvalitātes saglabāšanu;

24.2. kārto informāciju par materiāla izmantošanu;

24.3. ne mazāk kā piecus gadus pēc sēklu vienības vai materiāla partijas realizācijas glabā ar materiālu saistītos dokumentus un pierakstus;

24.4. nodrošina iesaiņojumā esošā materiāla atbilstību etiķetē, sertifikātā vai apliecinājumā norādītajai informācijai.

25. Valsts meža dienests, veicot šo noteikumu uzraudzību, ir tiesīgs:

25.1. apmeklēt materiāla izmantošanas un tirdzniecības vietas to darbības laikā un iepazīties ar attiecīgajiem dokumentiem un pierakstiem;

25.2. apturēt vai aizliegt konkrētas materiāla partijas apstrādi, ja konstatēts, ka fiziskā vai juridiskā persona nav ievērojusi šo noteikumu 24.punktā noteiktās prasības, kā arī apturēt vai aizliegt tirdzniecību, ja konstatēts, ka nav ievērotas šo noteikumu 24. un 28.punktā noteiktās prasības;

25.3. noteikt termiņu trūkumu novēršanai;

25.4. atļaut darbības turpināšanu, ja trūkumi ir novērsti.